

շատ լաւ գիտեմ թէ ինք ոչ մէկը մատնած է, քանի որ սիրեց իր ազգակիցները և չտեսց որեւէ մէկը բացի Հոգովէացիներէն:

Ջաւահիր իսրայէլի փառքը փնտռեց և այդ փառքը միշտ իր շրթներուն և գործին մէջն էր:

Երբ Յիսուսի հանդիպեցաւ, թողուց զիս և հետեցեալ իրեն: Սրտիս խորէն կը զգայի թէ ինքը սխալ ճամբու մէջ էր: Երբ ինծի հրաժեշտ կու տար, ըսի իրեն թէ սխալ կ'ընէ, սակայն զիս չլսեց:

Մեր գաւազները լսող չեն մեզի: Կը նմանին անոնք այսօրուան կատաղի աւլիքներուն, որոնք օրինակ չեն առնէր երէկուան կատաղի աւլիքներէն:

Կը խնդրեմ, իմ գաւազի մասին ուրիշ հարցում մի ընէք: Ես սիրեցի զինքը և յաւիտեան պիտի սիրեմ:

Եթէ սէրը մարմինն մէջը ըլլայ, զայն կ'այրեմ ու խաղաղութիւն կ'ունենամ: Բայց սէրը անհասանելի հոգիին մէջն է:

Այժմ այլևս պիտի չխօսիմ: Գացէք և հարցաքննեցէք ուրիշ կին մը, որ Յուդայի մօրմէն աւելի յարգուած է:

Գացէք Յիսուսի մօրը, սուրբ իր սրտին մէջն է նաև ու ան պիտի խօսի իմ մասիս և դուք պիտի հասկնաք:

ԽԱԼԻԼ ՃԻՊՐԱՆ

Հայացուց՝ Գ. ԱՐՔԵՊՍ. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

ՀԱՒԱՏՔԻ ԴԵՐԸ

Շատ յաճախ, արդի ընկերութեան մէջ կարելի է հանդիպիլ անհատներու կամ մարդկային խմբաւորումներու, որոնք կը պնդեն թէ մաքուր ու ամուր հաւատքը նախապայման չէ անհատի մը բարոյական դիմագիծի կերտումին: Թէ մտադ կրնայ լիովին չկիրարկել Սուրբ Գրական պատգամներն ու պատուէրները, կառկած յայտնել իսկ Գրիստոսի ու մինչև անգամ Աստուծոյ գոյութեան նկատմամբ և սակայն իր ապրելակերպով և ուրիշներուն հետ ունեցած առօրեայ յարաբերութիւններով ըլլայ աղնիւ սև օրինակելի անձնաւորութիւն մը, օժտուած՝ բարոյական պատգամն յատկանիշերով:

Ճիշդ է, չենք երթար առաջ բացարձակօրէն ժխտելու գոյութիւնը այս կարգի մարդոց, առնել մէկ յայտնուող այս կամ այն երկնքին առիկ, և սակայն ո՞վ կրնայ երաշխաւորել թէ այսօրուան գաւազները պիտի չըլլայ վաղուան գայլը, և այսօրուան անվնաս ու այլուսէր անհատը պիտի չըլլայ վաղուան հրէշտափայ ոճրագործը: Այո, չենք կրնար երաշխաւորել, քանի որ այդպիսիներու կեանքը, հեռու՝ բարոյական առիկուն հիմքուր վրայ խորսխուած ըլլալէ, հակամէտ է ամէն փչող հովէ սարսելու կամ գաղափար և ուղղութիւն փոխելու: Երբ կ'ուրանայ գոյութիւնը, արդար ու վարձանասողք երկնաւոր Հօր, յետ-մահու կեանքին ու վերջին դատաստանին, ա՛յ ի՞նչ ոյժ կրնայ կասեցնել զինք անցաւոր այդ կեանքէն ամէն միւլոցներով — օրինաւոր որքան ապօրէն — քաղել փորձելու կարծեցեալ ամէն բարիք ու երջանկութիւն, ի՞նչ փոթ թէ անոնք ըլլան կորցումովը ուրիշներու իրաւունքին ու բարիքին: Որքան ստուար թիւ մը կը կազմեն այս կարգի թոյլ նկարագրի տէր կամ աննկարագրի անհատներ, մտաշփոթ ու անվստահելի:

Եթէ ուզենք պատկերաւոր ձևով ներկայացնել մեր յարաբերութիւնները մեր Արարչին և մեր նմաններուն հետ, պէտք է դիմենք խաչի նշանին: Զոյգ ուղղու-

թիւններ ունի ան, ուղղափառացի և հոգիւնական: Առաջինը կը ներկայացնէ մեր Տիրոջ՝ իսկ երկրորդը՝ մեր ընկեր արարածներուն հետ ունեցած մեր յարաբերութիւնները: Ինչպէս որ առանց ուղղափառացի մասին գոյութիւն չի կրնար ունենալ անոր կողմէն, երկու կողմերու վրայ տարածուած հորիզոնականը (օգին մէջ չի կրնար կենալ), նոյնպէս ալ առանց մեր Երկնաւոր Հօր հետ ունեցած ուղիղ և բարեւոք յարաբերութեան — իբր հետեւանք կենդանի ու առողջ հաւատքի — մեր նմաններուն հետ մեր յարաբերութիւնները չեն կրնար ըլլալ ուղիղ ու պարկեշտ:

Մարդկային մեր տկար միջոցները որքա՞ն անբաւարար կը մնան մեզ փրկելու մեղքէն ու պահպանելու չարիքէն: Տիրոջ բարերար շնորհքէն ու բարեբաշխ հովանիէն հեռու՝ որքա՞ն հակամէտ ենք նշանակ գառնալու աշխարհը ապաստակող չար ու կործանամէտ ուժերուն:

Կեանքի անծայրածիր ուղիւնոսին վրայ տարուբերող առնչող մըն է մարդբ Տիրոջ բարերար ու փրկարար հովանին է միայն որ կրնայ գինքը պահել ապահով ու անվտանգ: Ալ որքա՞ն միամիտ ըլլալու ենք սպասելու որ անհաւատը դառնայ բարի ու պիտանի (ու նաեւ երջանիկ) արարած մը:

Հին Ուխտի մէջ Աբրահամ նկատուած է իբրեւ գերազանցօրէն հաւատքի մարդ:

Պարապ տեղը չէ որ Նիկիական Հաւատոյ Հանգանակ»ը, այսինքն «Հաւատամք»ը, այնքան կարեւոր տեղ բռնած է առաքելական բոլոր Եկեղեցիներու մօտ: Թէև Հռովմէական Եկեղեցւոյ մէջ անոր կրկնումը անհրաժեշտ չի նկատուիր երբեմն Թիւ Պատարագներու միջոցին, մեր մօտ ան կ'արտասանուի, Ս. Պատարագէն բացի, Եկեղեցւոյ բոլոր Խորհուրդներու ընթացքին:

Անհաւատը փոքրած է իր սրտի հոգիւնը, անկէ ներս առնել չկարենալու չափ վիշտն ու խինդը մարդերուն, առաքելային բառերով՝ «խնդացողներուն հետ խնդալու և լացողներուն հետ լալու» անտալ անձ մըն է ան — առաջին պարագային՝ հեռն ու նախանձը, երկրորդին՝ այլամերժութիւնը կամ անձնասիրութիւնն է պատճառը —, իր նմաններուն դարիժը խորհելու փոխարէն իբր բարիքը միայն ապահովելու ջանադիր, մենամոլ ու կեդրոնախոյս անհատ մը, ճանաբարառ սատանայ մը, ինչպէս ռովոր է ըսել ռաժիկ ժողովուրդը, որ յաճախ ընկերութեան հոմար անպէտ բայց անփնաս տարր մը ըլլալէ դիւրաւ կ'անցնի փնասակար աւ փորձանարեք դերիբոս:

Հաւատքին էական գերը նշելու համար բաւ կ'ըլլայ ի մտի առնելու որ Յիսուս իր կատարած հրաշալագործ բուժումներուն ընթացքին, բժշկական ուղղուած ճերթ, հաւատք քո կեցուցին քեզ բառերը կրկնած է:

Պօղոս առաքելը կորնթացւոց ուղղուած իր Բ. Թուղթին վերջին գլխուն Երդ համարին մէջ կ'ըսէ. «Փորձեցէք զանձինս ձեր, եթէ կայցէ՞ք ի նոյն հաւատաս»: Որովհետեւ գաղջ հաւատքը նման է հովին գէժ բռնուած ճրագի, Յայտուն է օրինակը Պետրոս առաքելայի: Անմիջապէս որ գիդեցցաւ իր հաւատքին մէջ, հաստատ իր քայլերը դարձան երերուն, և իր խօսքին ինքնապատշաճ շնչոք փոխուեցաւ լիճի ալիքներու յորձանուէն ընկելուգուցու վրայէն պատճառուած պաղատագին հայցուածքի:

Հաւատք, Յոյս և Աւեր երրորդութեան մէջ Թէև սերը գերադաս է միւսներէն, բայց պարապ տեղը չէ որ հաւատքը յիշատակուած ըլլայ միւսներէն առաջ, իբրեւ հիմնաքար: Վասնզի երբ պարպուած ենք հաւատքէ, ոչ կրնանք յուսալ և ոչ օրինել:

ԳԵՈՐԳ Ս. ՃԻՆԻՎԻՋԵԱՆ